

رسالت طلاب و فارغ التحصیلان جامعه المصطفی در تقریب مذاهب اسلامی افغانستان ختیمه نظری^۱

چکیده:

بدون شک در شرایطی که دشمن قسم خورده مسلمین از مبارزه و مقابله رو در رو با مسلمانان و منفی شدن برنامه های آنان در خاورمیانه و عدم نیل به اهداف سلطه گری به بهره گیری از تفرقه افکنی قومی و مذهبی متوسل شده است تا وحدت و یکپارچگی مسلمانان را بر هم بزند، لذا طرح تقریب مذاهب و توجه به الزامات حساس آن یک ضرورت دینی و مذهبی است که می تواند جوامع اسلامی را در برابر ترفندهای مغرضانه آنان حفظ و بیمه نماید. برای تقریب مذاهب بهترین راهکار، راهکار عملی است نظیر گفتمان علمی و تبادل آرا برای شناخت ریشه های عواملی که موجب بدبینی و تفرقه می شود، ارائه تعریف صحیح از مقوله تقریب مذاهب اسلامی، بالا بردن سطح آگاهی عمومی نسبت به تقریب مذاهب، توجه به نقاط مشترک و دشمن مشترک و اتخاذ سیاست مشترک. تا در نتیجه به یک امت واحده اسلامی رسیده و سیاست تفرقه افکنانه دشمنان را نقش بر آب نماییم.

کلیدواژه ها: تقریب مذاهب، جامعه المصطفی، افغانستان

^۱دانش پژوه مقطع کارشناسی رشته کلام، مجتمع آموزش عالی اصفهان

مقدمه:

تقریب و همگرایی امت اسلامی از دغدغه های مهمی است که در عصر حاضر ذهن اندیشمندان اسلامی را به خود مشغول نموده است و با توجه به نقش مثبت، سازنده و انکارناپذیر آن در پیشرفت و تعالی امت اسلامی، لازم است موضوع فوق مورد کاوش دقیق قرار گیرد. با مرور اجمالی بر آیه ها و روایات مشخص می گردد که فعالیت و مأموریت حوزه های علمیه به ویژه جامعه المصطفی العالمیه بنابر رسالت جهانی که بر عهده دارد و افرادی از کشورهای مختلف در آن مشغول به تحصیل هستند بیش از پیش محرز و آشکار می گردد. چنانچه حضرت امام خمینی (ره) بنیانگذار انقلاب اسلامی و رهبر فرزانه انقلاب بر رسالت جهانی حوزه های علمیه تأکید دارند.

قرآن کریم نیز در آیه ی ۱۲۲ سوره توبه، شرط بهره گیری از تعلیم های دین و رسیدن به کمال و به عبارت دیگر تفقه در دین را، هدایت انسان ها، تحقق آرمانهای دینی، برقراری نظام جهان شمول اسلام، تشکیل امت واحده جهانی در سراسر گیتی با پیشوایی صالحان و مستضعفان، با تبلور ارزشهای اسلامی در زندگی بشر، آزادی کامل انسان از انواع قید و بند ها، اسارت فکری زاید، مخرب، پایان مناقشه ها و رفع مخاصمات، تأمین ثبات، آرامش و امنیت در جوامع می داند.

بنابراین پرسش اصلی در این تحقیق این است که تقریب مذاهب اسلامی در متون دینی و سیره پیشوایان دین و اندیشه عالمان مسلمان دارای چه جایگاهی است؟ پرسش های دیگر مبتنی بر همین پرسش اصلی است که در این تحقیق به آن ها پرداخته می شود مانند: مفهوم تقریب، مبانی و محورهای تقریب مسلمانان از دیدگاه قرآن و روایات کدام اند؟ چه راهکارهایی را برای تقریب مذاهب می توان در نظر گرفت؟ علما و شخصیت های علمی افغانستان که در جهت تقریب مذاهب فعالیت داشته چه کسانی بوده اند؟

پیشینه تحقیق:

تقریب امت اسلامی از مهم ترین اصول و برنامه های دین مقدس اسلام است. سابقه این کار افکار به زمانی بر می گردد که سید جمال الدین اسد آبادی معروف به سیدجمال الدین افغانی و همکار و شاگردش شیخ محمد عبده، در این جهت تلاش کردند و پس از آن علمای شیعه و سنی با الهام از افکار و اندیشه های آنان دارالتقریب مصر را بنیان نهادند که آثار خوب آن در جهت بیداری و همبستگی مسلمانان انکار ناشدنی است. در کشور افغانستان بعد از سید جمال الدین شخصیت هایی چون سید اسماعیل بلخی، آیت الله سید سرور واعظ، شیخ محمد امین افشار و صد ها عالم و اندیشمند دیگر که در این راه فعالیت نمودند و در نتیجه موفق شدند به مذهب شیعه رسمیت بخشیده و صدای علی ولی الله از مناره های مسجد بلند نمودند و شیعیان آزادانه توانستند مراسم مذهبی خود را در مساجد و حسینیه ها انجام دهند و در زمان معاصر بار این مسئولیت مهم به دوش شخصیت علمی و فرهیخته ای چون مرحوم آیت الله محمد آصف محسنی افتاد،

ایشان به خوبی از این فرصت استفاده نمود و وحدت بین جوامع شیعه و سنی را حفظ کرده به احوال شخصیبه تشیع رسمیت بخشید و اعتقاد شیعه در مناطق شیعه نشین در کتاب های درسی چاپ شد.^۱

تقریب در لغت:

تقریب از ماده قرب ضد بعد و به معنای نزدیک کردن و نزدیک گرداندن است.^۲

تقریب در اصطلاح:

آیه الله محمد علی تسخیری، دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، می فرماید: به نظر ما تقریب عبارت است از:

پایبندی به بنیادها و اصول مسلم اسلامی و همکاری در عرصه های مشترک مذاهب. تلاش بی وقفه به منظور کشف عرصه های توافق شده و تلاش جهت گستردگی آنها. مراجعه هر فرد به مذهب خویش در موارد اختلافی - که خیلی کم هستند - و معذور دانستن یکدیگر در آن بخش هایی که از نظر اجتهادی اختلاف نظر وجود دارد. توسعه و تحکیم ادبیات و اخلاق تقریبی از جمله همدلی، خوش گمانی و نیل به تفاهم و احساس برادری و همبستگی.^۳

تقریب مذاهب در مستندات اسلامی:

قرآن کریم، سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله) و سیره اهل بیت (علیه السلام) که جزء مستندات اسلامی هستند هر کدام به نحوی مسئله تقریب مذاهب را مطرح نموده اند، قرآن کریم که مورد قبول همه ی مسلمانان است درباره ی ضرورت وحدت و همدلی می فرماید: ^۴ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (۱۰۳) و همگی به ریسمان خدا (قرآن و اسلام و هر گونه وسیله ارتباط دیگر) چنگ زنید و پراکنده نشوید، و نعمت (بزرگ) خدا را بر خود بیاد آرید که چگونه دشمن یکدیگر بودید و او در میان دلهای شما الفت ایجاد کرد، و به برکت نعمت او برادر شدید، و شما بر لب حفره ای از آتش بودید، خدا شما را از آنجا برگرفت (و نجات داد) این چنین خداوند آیات خود را برای شما آشکار می سازد شاید هدایت شوید. در این آیه بحث نهایی که همان مسئله اتحاد و مبارزه با هر گونه تفرقه است مطرح شده و می فرماید: همگی به ریسمان الهی چنگ بزنید و از هم پراکنده نشوید و سپس خداوند به نعمت بزرگ اتحاد و برادری اشاره کرده و مسلمانان را به تفکر در وضع اندوهبار گذشته و مقایسه پراکندگی با این وحدت دعوت می کند و می گوید، فراموش نکنید که در گذشته چگونه با هم دشمن بودید ولی خداوند در پرتو اسلام و ایمان دل های شما را به هم مربوط ساخت و شما دشمنان دیروز و برادران امروز شدید و کلمه ی نعمت را دوبار در این آیه تکرار کرده تا به این طریق اهمیت و موهبت اتفاق و برادری را گوش زد نماید در ادامه خداوند می گوید: شما در گذشته در لبه

^۱ محمد رسول حسینی، وحدت اسلامی مبانی، عرصه ها، موانع و راهکارها، ص ۱۵

^۲ لسان العرب، ج ۱۱، ص ۸۵. لغت نامه دهخدا، ج ۱۵، ص ۸۳۸.

^۳ محمد علی تسخیری، درباره وحدت و تقریب مذاهب اسلامی، ص ۱۹۸

^۴ آل عمران، آیه ۱۰۳.

گودالی از آتش بودید که هر آن ممکن بود در آن سقوط کنید و همه چیز شما خاکستر گردد اما خداوند شما را نجات داد و از این پرتگاه به نقطه امن و امانی که همان نقطه برادری و محبت بود رهنمون ساخت. این آیه و ده ها آیه ی دیگر به ما می گویند که وحدت یک ضرورت اعتقادی است و آنچه را که قرآن در زمینه دعوت به اتحاد و همبستگی و دوری از اختلاف و تفرقه بیان کرده، سنت نبوی نیز بر آن تاکید نموده است. تاریخ نشان می دهد که شعار توحیدی پیامبر(صلی الله علیه و آله) رمز تمام پیروزی های ایشان بوده و هرگونه اختلافی را با هر بهانه و شعاری نفی نموده است، همچنین عنصر اتحاد از دیدگاه حضرت علی(علیه السلام) به قدری ارزشمند است که ایشان برهم زنده ی آن را مستحق بدترین عذاب می داند(از پراکندگی بپرهیزید و آگاه باشید که هرکس مردم را به این شعار تفرقه و جدایی دعوت کند، او را بکشید هرچند زیر عمامه من باشد)^۱ و نیز تاکید می نماید که (مبادا در دین دورویی ورزید که همبستگی در راه حق گرچه کراهت داشته باشید، از پراکندگی در راه باطل گرچه مورد علاقه شما باشد، بهتر است، زیرا خداوند سبحان نه به گذشتگان و نه به آیندگان چیزی را با تفرقه عطا نفرموده است)^۲

راهکارهای عملی برای تقریب مذاهب:

استکبار جهانی پس از شکست های پیایی در مواجهه نظامی و خنثی شدن برنامه های خود در منطقه خاورمیانه و عدم نیل به اهداف سلطه گرانه خود و ناکامی در بهره گیری از تفرقه افکنی قومی، اکنون با تمام قوا به تفرقه افکنی مذهبی و فرقه ای متوسل شده اند تا وحدت و یکپارچگی مسلمانان را برهم بزنند بنابراین طرح ایده تقریب مذاهب با توجه به الزامات حساس این برهه از زمان که آرام آرام جوانه های نفرت بین شیعه و سنی در بین اقشار عامه امت رو به رویش و رشد می باشد بدون ارائه راهکارهای صحیح، یک ایده آرمانی بیش نخواهد بود. پس لازم است که طرح اتحاد اسلامی به گونه ای باشد که نتایجی عملی به بار آورد زیرا ارائه راهکارها و راه حل ها میتواند مقدمه ای برای تقریب مذاهب اسلامی به دور از آفات باشد پس با توجه به گستردگی المصطفی که از اقشار و ملیت های مختلف در آن مشغول تحصیل هستند مسئولیت فارغ التحصیلان آن در عرصه های بین المللی و نقشی که حکومت های اسلامی در ایجاد برادری و همزیستی میان پیروان مذاهب اسلامی با گرایشهای مختلف ایفا می کنند و نیز نقش مهم آحاد جامعه و ضرورت همراهی همه مسلمانان در این امر مهم و مقدس، باید از نقطه نظر بین المللی، دولی و فردی راهکارهای عملی را ارائه نمایند که در ذیل به نمونه ای از این راهکارها در عرصه بین الملل اشاره می شود:

راهکارهایی در عرصه بین المللی:

با توجه به رسالت جهانی(تقریب مذاهب اسلامی) لازم است که منادیان این ایده مقدس با اهتمام جدی سعی در استقرار این ایده در عرصه بین المللی نمایند، تا قدرت یکپارچه امت بزرگ اسلامی در جهان جلوه گر شود. از جمله این اقدامات مؤثر می توان به موارد زیر اشاره کرد:

^۱ آیت الله ناصر مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۲۷-۳۳

^۲ نهج البلاغه، خطبه ۱۶۴.

^۳ همان، خطبه ۱۷۶.

الف: گفتمان علمی و تبادل آرا:

اولین و مهم ترین راهکار جهت همگرایی مسلمانان در عرصه بین الملل، گفتمان علمی است. از آنجایی که عدم آشنایی کامل، ریشه بسیاری از بدبینیهاست نظریه پردازان و طلاب و فارغ التحصیلان المصطفی و دیگر عالمان فرقه های اسلامی میتوانند در کنار هم قرار گرفته، گفت وگوهای علمی انجام دهند و در این گفت وگوها بر مسائل مشترک تأکید نمایند و با اصول و مبانی یکدیگر آشنا شوند. وقتی که قرآن کریم در آیه ی ((أَنْ يُعْبُدُوهَا وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ (۱۷) الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ (۱۸))

کسانی که از عبادت طاغوت اجتناب کردند و به سوی خداوند بازگشتند بشارت از آن آنها است، بنا بر این بندگان مرا بشارت ده. (۱۷) کسانی که سخنان را می شنوند و از نیکوترین آنها پیروی می کنند، آنها کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده، و آنها خردمنداند. (۱۸))

مسلمانان را به گفت و گوی مسالمت آمیز با کفار و اهل کتاب برای رسیدن به حقیقت دعوت می نماید به طریق اولی بر مسلمانان لازم است که اختلافات خود را از طریق گفت و گوی سالم و رعایت آداب آن حل و فصل کنند و در نتیجه خواهند فهمید که اختلاف نظر در برخی از مسائل فرعی و فقهی، ضرری به وحدت دینی آن ها وارد نخواهد ساخت.^۲

ب: ارائه تعریف صحیح از مقوله تقریب مذاهب اسلامی:

بیان این نکته که تقریب به معنی نفی تفاوت ها و نادیده گرفتن آن نیست، بلکه تلاش برای ایجاد رویکردی متحد برای مسلمانان در برابر چالش ها ، آسیب ها و ستیزه جوئیها و خشی سازی توطئه های دشمنان است، که می تواند راه را برای همبستگی بیشتر هموارسازد.

ج: بالا بردن سطح آگاهی عمومی درباره آثار تقریب و پیامد های اختلافات مذهبی:

تبیین آثار و برکات تقریب توسط فارغ التحصیلان محقق المصطفی و نویسندگان و رسانه ها و بیان تجارب تلخ اختلاف ها می تواند راه را برای ساختن ذهنیتی در جهت بی فایده بودن تکرار آن مسائل هموار کند.

د: توجه به نقاط مشترک و دشمن مشترک:

مسائل مورد اتفاق بسیار فراتر از موارد اختلاف می باشد و مقصود از تقریب مذاهب هم تکیه بر عناصر مشترک است که عبارت اند از:

وحدت در عقیده که مبتنی بر سه اصل است: توحید، نبوت، معاد. همه ی مسلمانان جهان به خدای واحد، پیامبر واحد، نماز و روزه ی واحد و حج واحدی اعتقاد دارند. وجود مقدس نبی مکرم اسلام و همچنین اهل بیت عصمت (علیه السلام) که مورد قبول و احترام و محبت همه مسلمانان هستند می تواند یکی از پایه های وحدت و تقریب بین مسلمانان باشد.

^۱. زمر، آیات ۱۷ و ۱۸.
^۲. گروهی از نویسندگان، ص ۱۴۳

۲: وحدت در عمل و برنامه و تشکیل صف واحد در مقابل دشمنان مهاجم:

توجه به دشمنان مشترکی که اصل اسلام و کشورهای اسلامی و مردم جهان اسلام را نشانه رفته اند، یکی از عوامل مهم اتفاق نظر و وحدت میان کشورهای اسلامی می تواند باشد که باید در برابریان در صفی واحد استوار بایستند.

۳: وحدت در هدف و آرمان که خود عبارت است از: رستگاری در دو جهان، استقرار دین خدا در جهان، حاکمیت بندگان صالح در زمین طبق وعده پروردگار (إن الارض یرثها عبادی الصالحون).^۱

۵: اتخاذ سیاست های مشترک

یکی از شیوه های ایجاد تقریب، اتخاذ سیاست مشترک توسط کشورهای اسلامی است. این سیاست ها می توانند در روابط بین المللی و سیاست های اقتصادی و تشکیل بازارهای مشترک اقتصادی شکل گیرند، همچنین می توان در صحنه های سیاسی در برابر دشمنان مسلمان سیاست های راهبردی اتخاذ نموده و به حمایت از مظلومان و آسیب دیدگان جهان اسلام پرداخت.^۲

نقش عالمان دینی و حوزه های علمیه در امر وحدت جهان اسلام:

جهان اسلام امروزه با مشکلات مختلفی همچون تبلیغات منفی و تفرقه افکنی روبه رو است و راه رهایی از این مشکلات این است که مسلمانان با استفاده از اصول مشترک زمینه تقریب مذاهب را به وجود بیاورند و مهم ترین هدف در تقریب مذاهب این است که این اختلاف موجب عداوت و دشمنی نگردد و براساس مشترکات بین فرق اسلامی، دوری و مشاجره جای خود را به برادری و اخوت دهد. این مسئله از چنان اهمیتی برخوردار است که رهبران جهان اسلام آن را به عنوان یک مسئله استراتژیک معرفی کرده اند. لذا وحدت میان مسلمانان زمینه ایستادگی در مقابل سلطه مستکبران را به وجود می آورد. وحدت اسلامی یعنی اینکه مذاهب و گروه های مسلمانان یکدیگر را به طور صحیح شناخته و از مواضع فکری و اعتقادی متقابل به صورت آگاهانه مطلع شوند و در راستای حفظ و گسترش آموزه های اسلامی از نزاعی که قرآن دهی بوده است دوری کنند. هدف از وحدت اسلامی اتحاد پیروان مذاهب مختلف، در عین اختلافات مذهبی، در برابر بیگانگان است.

از جمله مراکزی که وظیفه حفظ وحدت اسلامی و تقریب مذاهب را دارد جامعه المصطفی است. دین در زمان حجت خدا نیازمند حوزه های علمیه بوده است تا پیام دین به دست اقوام برسد چه رسد در عصر غیبت که برای بیان دین و تطبیق آن با شرایط مختلف جامعه نیازمند جامعه المصطفی است به عبارت دیگر فلسفه وجود روحانیون و جامعه المصطفی تداوم راه انبیاست. در گذشته حوزه های علمیه با شمار اندکی از انسان ها و با نیازی محدود روبه رو بودند اما با پیروزی انقلاب اسلامی نیاز مردم در سرتاسر جهان به دین اسلام بیشتر شد و وظیفه حوزه ها سنگین تر گشت. دین مقدس اسلام دارای ویژگی جاودانگی و جهان شمول بودن است پس جامعه المصطفی که وظیفه تبیین دین در عصر غیبت را بر عهده دارند باید خود را برای افق های آینده آماده کنند. هر ابزاری که موجب تأثیرگذاری در حواس می گردد رسانه نامیده می شود و رسانه ها می توانند تأثیر

^۱ انبیاء، آیه ۱۰۵

^۲ مقاله تقریب عملی مذاهب اسلامی، ضرورت ها و راهکارها

بزرایی در گسترش تعلیمات اصیل اسلامی داشته باشند. استفاده درست جامعه المصطفی از رسانه می تواند راه را برای تحقق هدف های زیر هموار سازد: ۱- افزایش بینش و بصیرت الهی مردم ۲- ایجاد وحدت و همبستگی - مقابله با تبلیغات مسموم علیه معارف الهی ۴- حضور در سراسرگیتی...^۱

راه کارهای پیشنهادی:

مهم ترین راهی که می توان به توفیقاتی جهت مبارزه با مشکلات و چالش های پیش روی مسلمانان و مقابله با استکبار در برابر توطئه های اجانب و فراهم نمودن زمینه رفتن به سوی استقلال، خودکفایی و خودباوری طی نمود بیداری اسلامی، ارتقاء سطح عمومی، آگاهی های همه بعدی سیاسی، فرهنگی، علمی، اجتماعی، و اقتصادی عامه مردم مسلمان است و با این گم گشته، انسانها به ویژه اتباع افغانستان می توانند دسائیس دشمن را شناخته و حداقل خود را در برابر آن واکسینه کنند و در راستای دست یابی به وحدت واقعی میان شیعه و سنی توفیق حاصل نمایند و مسلماً رسیدن به این مهم نیاز دارد تا به طور همه جانبه و عمیق کار جدی صورت بگیرد و آن ممکن نیست مگر اینکه موارد زیر در نظر گرفته شود:

۱- فعال شدن بیش از پیش علمای اسلامی:

روحانیون جامعه المصطفی در افغانستان از جایگاه رفیعی برخوردار اند و در همیشه تاریخ، مردم مسلمان این کشور تابع مطلق روحانیت خود بوده اند، پس در صورتی که طلاب جامعه المصطفی به وظیفه و رسالت اصلی خود در افغانستان عمل نمایند و با یک مبارزه سرسختانه در راستای بیدار سازی کلی جامعه و بالا بردن فرهنگ عمومی آن در ابعاد سیاسی، علمی، و... قد علم نمایند. گمان نمی رود تا برای آگاه ساختن مردم در حوزه اطلاعات عمومی و واقف شدن به تکالیف اسلامی و انسانی، نیاز به هر اقدام دیگری باشد. گرچه اسلامی که تا کنون در جامعه افغانستان وجود دارد مرهون زحمات طلاب جامعه است اما به نظر می رسد که افغانستان بیش از این ظرفیت دارد تا طلاب فعالیت و عطاء، تبلیغی و آموزشی

خود را در مساجد و سایر مکانها در هر فرصت و مناسبتی افزایش دهند و رسالت خویش را تمام و کمال، آن طور که رسول گرامی فرموده اند به انجام برسانند.

۲- سر و ساماندهی مساجد و حسینیه ها:

یکی از مراکزی که در کشور افغانستان از قداست خاصی برخوردار است و شیعه و سنی به آن احترام می گذارند مساجد و تکیه خانه ها (حسینیه ها) است که برای امور ذیل مورد استفاده قرار می گیرد:

۱. انجام اعمال عبادی مانند نماز و قرائت قرآن و دعا

۲. از آنجایی که کشور افغانستان یک کشور سردسیر است بر خلاف برخی کشورها که مکاتب کلاسیک در فصل پاییز شروع و در اواخر بهار پایان می یابد در افغانستان از اول بهار آغاز و در فصل پاییز پایان می پذیرد لذا پس از تعطیلی مدارس و شروع سرما مساجد و حسینیه ها فعال می گردد و پس از فعال شدن مساجد و حسینیه ها وظیفه طلاب چند برابر میشود زیرا در این فصل طلاب از یک طرف برای بچه هایی که با تعطیل شدن مدارس

^۱ مقاله برتر در همایش وحدت در پرتو بصیرت

به مسجد و حسینه هجوم می آورند کلاس های قرآن، احکام، عقاید و..... برگزار کنند و از طرف دیگر بعد از تعطیل شدن برنامه بچه ها نوبت به مردمی می رسد که برای انجام عبادات به مساجد می آیند لذا طلاب موظف اند قبل از فرارسیدن وقت نماز احکام و قرائت قرآن آموزش دهند.

۳. از مساجد و حسینه ها برای اجتماعات بزرگ مانند سخنرانی های عمومی نظیر ایام عاشورای حسینی و اربعین سرور و سالار شهیدان، اعیاد فطر و قربان و جشن های ولادت ائمه معصومین و.... استفاده میشود. ولی متأسفانه گاهی این مساجد و حسینه ها مورد استفاده درست قرار نمی گیرند و تعداد فعلی، کفایت نیاز جامعه افغانی را نمی نماید بنابراین باید زمینه تشویق مردم فراهم شده تا به سمت این مراکز هجوم آورند و در تمام مراسم و برنامه های تبلیغی و آموزشی برپا شده در آن شرکت جویند و در مرحله بعد، بسیج عمومی صورت بگیرد تا دیگر مساجد و حسینه ها هم تأسیس شده و در نتیجه موفقیت های مطلوبی نصیب جامعه اسلامی افغانستان شود.

۳. توجه به مراکز آموزش عالی، مدارس و آموزشگاه های آزاد:

اساس آگاه سازی مردم، با سواد ساختن و فراهم نمودن زمینه های تحصیلات عالی برای فرزندان وطن می باشد. در افغانستان مردم، بیش از سی سال از کاروان تحصیل و فراگیری سواد عقب مانده اند که خساراتی را به جا گذاشته است بنابراین هم جبران این خسارت کار بسیار سنگینی می طلبد و هم پا به پای زمان پیش رفتن و جامعه را به سمت سوادآموزی و فراگیری تحصیلات متوسطه و عالی تشویق نمودن جدیت، تلاش و امکانات چند برابر را خواهان است ولی پیمودن این راه مطمئناً محال نمی باشد و دست یابی به این هدف یک نهضت عمومی و سراسری را می طلبد. بنابراین طلاب المصطفی می توانند برای تدریس در مراکز آموزش عالی، مدارس و آموزشگاه های آزاد افغانستان آستین همت را بالا بزنند و با تقویت بنیه علمی و مهارتی خود نقش تأثیر گذاری در هدایت فکری و مبارزه با تفرقه افکنی داشته باشند.

۴. توجه متمرکز به حرکت های رسانه:

از ابزارهایی که در بیدارسازی و آگاه نمودن عمومی مؤثر و کارساز است رسانه های جمعی است. در افغانستان اگر چه رسانه های جمعی متعددی فعالیت می کند اما متأسفانه از این فضای باز غربی ها برای رسیدن به اهداف خودشان استفاده می نمایند و جمعیت میلیونی مسلمان افغانستان را به موضوعات پوچ و واهی سرگرم نموده اند و مردم را گمراه و منحرف می کنند بنابراین جامعه فعلی افغانستان نیازمند این است که رسانه های موجود اسلامی توأم با روح اسلام اصیل و سیاست های راستین دینی تبارز نمایند و اگر نمی توانند گسترده تر از رسانه های غربی فعالیت نمایند حداقل به اندازه همان توان و ظرفیت خود به ایفای وظیفه اساسی خود بپردازند و در جهت تأسیس و راه اندازی رسانه های متعدد دیگر اقدامات فوری صورت بگیرد و آنچه در حرکت رسانه ها هم حتماً باید از اولویت برخوردار باشد موضوع تقریب مذاهب و وحدت میان شیعیان و سنیان افغانستان می باشد و اگرچه این هماهنگی و همسویی تا کنون وجود داشته اما لازم است جدیت بیشتر پیدا نموده تا جایی که همه در یک صف واحد قرار بگیرند. بنابراین طلاب المصطفی با شرکت در دوره های مختلف مدیریت رسانه، با کسب دانش و مهارت لازم می توانند نبض فکری حرکت های جوششی ناشی از رسانه ها را تحت کنترل و مدیریت

خود قرار دهند و با تولید برنامه های دینی جذاب و مخاطب پسند، شبکه های خبری بومی و... نقش تاثیرگذاری در وحدت جامعه اسلامی افغانستان ایفا کنند.^۱

نتیجه :

همانگونه که بیان شد تقریب بین مذاهب یک ضرورت دینی و اجتماعی است خصوصاً در شرایطی که دشمنان اسلام، اصل و ریشه را هدف قرار داده و برای رسیدن به این هدف از روش های گوناگون همچون شبهه افکنی، ایجاد تفرقه و اختلاف و ... استفاده می نمایند. بنابراین نقش حوزه های علمیه به طور عموم و نقش طلاب المصطفی به طور خاص برای روشنگری و آگاه ساختن مردم با شبهات و پاسخ به آنان و شناسایی عوامل که باعث ایجاد تفرقه و اختلاف بین مذاهب اسلامی می شود و نمی گذارد امت اسلامی به عنوان یک امت واحد در برابر کفار و مشرکین زمان قرار داشته باشند بیش از پیش آشکارتر می گردد. لذا فارغ التحصیلان افغانستانی المصطفی به پیروزی از آیه ی (وَ مَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ ...) این بار سنگین هدایتگری و روشنگری جامعه ی اسلامی افغانستان را به عهده دارند تا به اندوخته های علمی خود که سالهای سال در حوزه های علمیه آن را کسب نموده اند جامعه ی عمل ببوشانند و جلوی تفرقه و اختلاف را بگیرند و نگذارند دشمنان اسلام به اهداف کوتاه مدت و بلند مدت که برای نابودی جامعه ی اسلامی افغانستان در نظر گرفته اند برسند.

^۱. خیرگذاری صدای افغان (آوا)، سید عیسی حسینی مزاری

منابع:

﴿قرآن كريم﴾

۲. نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتي
 ۳. ابن منظور، لسان العرب، تصحيح: امين عبد الوفا و محمد صادق العبيري، داراحيا التراث العربي، مؤسسه تاريخ الاسلامي، ط ۱، بيروت ۱۴۱۶ق.
 ۴. بي آزار شيرازي، عبدالكريم، همراه با بنیان گذاران تقريبن، تهران، مجله رساله التقريب، سال اول، شماره اول، ۱۴۱۳ق.
 ۵. تسخيرى، محمدعلى، درباره ی وحدت و تقريبن مذاهب اسلامي، مجمع جهاني تقريبن مذاهب اسلامي ۱۳۸۳ش .
 ۶. حسيني، محمد رسول، وحدت اسلامي مباني، عرصه ها ، موانع و راهكارها، قم، انتشارات بين المللي المصطفى، ۱۳۸۸ش.
 ۷. دهخدا، على اكبر، لغت نامه دهخدا، زير نظر دكتر محمد معين، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۴۵ش.
 ۸. گروهی از نويسندگان، همبستگي مذاهب اسلامي، تهران، اميركبير، ۱۳۵۰ش.
 ۹. مكارم شيرازي، ناصر، تفسير نمونه، تهران، دارالكتب الإسلاميه، ۱۳۷۴ش.
- مجلات:
۱. مقاله ۷، دوره دوم، شماره پنجم، زمستان ۱۳۹۲، صفحه ۷۸-۹۷، نويسنده: شعله ظهيري
 ۲. مقاله ارائه شده در ۲۳م كنفرانس بين المللي وحدت اسلامي، تهران،

